

Nyderlandų prokurorai nėra „vykdančioji teisminė institucija“, dalyvaujanti vykdančiam Europos arešto orderį, nes Nyderlandų teisingumo ministras jiems gali duoti konkrečių nurodymų

2017 m. rugsėjo mėn. Belgijos ikiteisminio tyrimo teisėjas išdavė Europos arešto orderį (toliau – EAO) dėl Belgijos piliečio AZ, kuris buvo kaltinamas dokumentų klastojimu, suklastotų dokumentų naudojimu ir sukčiavimu. 2017 m. gruodžio mėn. AZ buvo suimtas Nyderlanduose ir perduotas Belgijos institucijoms, remiantis *rechtbank Amsterdam* (Amsterdamo apylinkės teismas, Nyderlandai) sprendimu. 2018 m. sausio mėn. pirminį EAO išdavęs ikiteisminio tyrimo teisėjas išdavė papildomą EAO dėl kitų nusikalstamų veikų nei tos, dėl kurių AZ buvo perduotas, ir paprašė kompetentingų Nyderlandų institucijų netaikyti Pagrindų sprendime dėl EAO¹ įtvirtintos specialiosios taisyklės. Pagal tą taisyklę išduodančiosios valstybės narės teisminėms institucijoms draudžiama atlikti vykdančiam EAO perduoto asmens baudžiamąjį persekiojimą, jį nuteisti ar atimti jam laisvę už kitą prieš perdavimą padarytą nusikalstamą veiką nei ta, dėl kurios jis yra perduotas, išskyrus atvejus, kai vykdančioji teisminė institucija su tuo sutinka². 2018 m. vasario mėn. *arrondissementsparket Amsterdam* (Amsterdamo apylinkės prokuratūra, Nyderlandai) *officier van justitie* (prokuroras) davė sutikimą išplėsti baudžiamąjį persekiojimą, remiantis papildomu EAO. AZ buvo patrauktas baudžiamojon atsakomybėn už pirminiame ir papildomame EAO nurodytas nusikalstamas veikas ir jam buvo skirta trejų metų laisvės atėmimo bausmė.

Tokiomis aplinkybėmis *hof van beroep te Brussel* (Briuselio apeliacinio teismas, Belgija), gavęs AZ apeliacinį skundą dėl nuosprendžio, kuriuo jam buvo skirta laisvės atėmimo bausmė, siekia išsiaiškinti, ar Amsterdamo apylinkės prokuroras gali būti laikomas „vykdančiąja teismine institucija“, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimą dėl EAO³, ir atitinkamai gali duoti minėtame pagrindų sprendime numatytą sutikimą.

Reikia pažymėti, kad pastaruoju laiku Teisingumo Teismas yra ne kartą išsakęs nuomonę dėl Pagrindų sprendime dėl EAO vartojamos „teisminės institucijos“ sąvokos, o visiškai neseniai jis atsakė į klausimą dėl to, ar ši sąvoka gali apimti valstybių narių prokurorus. Teisingumo Teismas nustatė, kad tai pasakytina apie Lietuvos, Prancūzijos, Švedijos ir Belgijos prokuratūras⁴, tačiau Vokietijos prokuratūros ši sąvoka neapima⁵. Nors visose šiose bylose buvo nagrinėjama ne EAO „vykdančiosios teisminės institucijos“, o „išduodančiosios teisminės institucijos“ sąvoka⁶, šiame

¹ 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimas 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34), iš dalies pakeistas 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pagrindų sprendimu 2009/299/TVR (OL L 81, 2009, p. 24).

² Pagrindų sprendimo dėl EAO 27 straipsnio 2 dalis, 3 dalies g punktas ir 4 dalis.

³ „Vykdančiosios teisminės institucijos“ sąvoka yra apibrėžta Pagrindų sprendimo dėl EAO 6 straipsnio 2 dalyje.

⁴ Žr. atitinkamai 2019 m. gegužės 27 d. Sprendimą *PF (Lietuvos generalinis prokuroras)*, [C-509/18](#) (taip pat žr. pranešimą spaudai [Nr. 68/19](#)); 2019 m. gruodžio 12 d. Sprendimą *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ir Openbaar Ministerie (Liono ir Tūro prokurorai)*, [C-566/19 PPU](#) ir [C-626/19 PPU](#); 2019 m. gruodžio 12 d. Sprendimą *Openbaar Ministerie (Švedijos prokuratūra)*, [C-625/19 PPU](#) ir 2019 m. gruodžio 12 d. Sprendimą *Openbaar Ministerie (Briuselio prokuroras)*, [C-627/19 PPU](#) (taip pat žr. pranešimą spaudai [Nr. 156/19](#)).

⁵ Žr. 2019 m. gegužės 27 d. Sprendimą *OG ir PI (Liubeko ir Cvikau prokuratūros)*, [C-508/18](#) ir [C-82/19 PPU](#) (taip pat žr. pranešimą spaudai [Nr. 68/19](#)).

⁶ „Išduodančiosios teisminės institucijos“ sąvoka yra apibrėžta Pagrindų sprendimo dėl EAO 6 straipsnio 1 dalyje.

didžiosios kolegijos priimtame sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad jo jurisprudencija taikytina ir šiuo klausimu.

Teisingumo Teismo vertinimas

Pirma, Teisingumo Teismas patvirtino, kad, kaip ir „išduodančiosios teisminės institucijos“ sąvoka, taip ir „vykdančiosios teisminės institucijos“ sąvoka yra savarankiška Sąjungos teisės sąvoka, kuri neapsiriboja vien teisėjais ar teismais. Ši sąvoka taip pat apima teismines institucijas, kurios dalyvauja vykdamos tos valstybės narės baudžiamąjį teisingumą, nepriklausomai pirmiausia nuo vykdomosios valdžios atlieka su EAO vykdymu susijusias funkcijas ir veikia laikydamosi su veiksminga teismine gynyba susijusius reikalavimus atitinkančios procedūros.

Taigi Teisingumo Teismas, siekdamas nustatyti „vykdančiosios teisminės institucijos“ sąvokos turinį, rėmėsi tais pačiais jo jurisprudencijoje „vykdančiųjų teisminių institucijų“ klausimu suformuluotais kriterijais, nes abi nurodytos teisminės institucijos pasižymi tuo pačiu statusu ir pobūdžiu, nors jų vykdomos funkcijos skiriasi. Šią išvadą Teisingumo Teismas padarė atsižvelgdamas į kelis elementus. Jis pabrėžė, kad sprendimą dėl EAO vykdymo, kaip ir sprendimą dėl jo išdavimo, turi priimti teisminė institucija, atitinkanti su veiksminga teismine apsauga susijusius reikalavimus (įskaitant nepriklausomumo garantiją). Be to, Teisingumo Teismas pažymėjo, kad tiek išduodant EAO, tiek jį vykdamas gali kilti pasekmių prašomo perduoti asmens laisvei, jei vykdamas EAO tas asmuo bus suimtas, siekiant jį perduoti. Teisingumo Teismas taip pat nurodė, kad, skirtingai nuo EAO išdavimo procedūros, per kurią užtikrinama dviejų lygių pagrindinių teisių gynyba, vykdančiosios teisminės institucijos dalyvauja pagal Pagrindų sprendimą dėl EAO numatytu tik vienu gynybos lygiu, užtikrinamos prašomam perduoti asmeniui visas teismo sprendimų priėmimui taikomas garantijas.

Antra, Teisingumo Teismas nusprendė, kad, neatsižvelgiant į tai, ar sutikimą netaikyti specialiosios taisyklės duodanti teisminė institucija turi būti ta pati, kuri įvykdė EAO, tokio sutikimo negali duoti valstybės narės prokuroras, kuris, nors ir dalyvauja vykdamas teisingumą, priimdamas sprendimus gali gauti konkrečius vykdomosios valdžios nurodymus. Toks prokuroras neatitinka būtinųjų pripažinimo „vykdančiąja teismine institucija“ reikalavimų. Kaip pažymėjo Teisingumo Teismas, šias sąlygas atitinkančios institucijos dalyvavimas yra būtina sąlyga sutikimui duoti ir taip leisti netaikyti specialiosios taisyklės. Šis sprendimas skiriasi nuo sprendimo dėl EAO vykdymo ir atitinkam asmeniui sukelia kitokias pasekmes nei pirmasis sprendimas. Teisingumo Teismas visų pirma pabrėžė, kad net jei perdavus asmenį išduodančiajai teisminei institucijai prašoma duoti sutikimą dėl kitos nusikalstamos veikos nei ta, kurios pagrindu asmuo buvo perduotas, toks sutikimas gali sukelti pasekmių to asmens laisvei, nes dėl šio sutikimo tam asmeniui gali būti skirta griežtesnė bausmė.

Šiuo atveju Teisingumo Teismas pažymėjo, kad pagal Nyderlandų teisę, nors galutinį sprendimą dėl EAO vykdymo priima teismas, vis dėlto sprendimą duoti sutikimą priima išimtinai prokuroras. Kadangi Nyderlandų teisingumo ministras tam prokurorui gali duoti konkrečių nurodymų, jis nėra „vykdančioji teisminė institucija“.

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127